

Voorwoord

Als je een vreemde taal leert of gebruikt, heb je woordenboeken nodig, maar moet je ook snel informatie kunnen vinden over de grammatica. Deze Van Dale Grammatica Spaans geeft je een compleet overzicht.

Door de presentatie in duidelijke tabellen is deze grammatica overzichtelijk, handig en begrijpelijk. De onderwerpen worden behandeld op verschillende taalniveaus, zodat je de grammatica kunt bestuderen op het niveau dat bij je past.

Dit zijn de kenmerken van de Van Dale Grammatica Spaans:

- Goed te gebruiken als studieboek ter ondersteuning van taalcursussen, maar ook heel geschikt voor zelfstudie.
- Het is een praktische gids waarin de Spaanse grammatica helder en stapsgewijs wordt uitgelegd.
- Elk grammaticaal onderwerp wordt geïntroduceerd met een overzichtspagina.
- De regels worden uitgelegd per niveau op basis van het zogenaamde Europees Referentiekader (ERK). De hoofdstukken volgen een duidelijke opbouw van het basisoniveau A1 tot B2 als hoogste niveau.
- Elk niveau heeft een eigen kleur, waardoor het opzoeken heel makkelijk is.
- De grammaticaregels zijn in duidelijke taal geschreven. De uitleg van de regels en de voorbeeldzinnen zijn aangepast aan het ERK-niveau. De voorbeeldzinnen vormen een heldere illustratie bij de grammaticale regels en laten duidelijk zien hoe deze moeten worden toegepast.
- Een volledig overzicht van alle regels van een onderwerp vind je op het hoogste ERK-niveau. Soms ontbreekt er een niveau. Dit betekent dat het onderwerp op dat niveau niet aan bod komt. Alle regels zijn dan al op een lager niveau behandeld of worden pas behandeld op een hoger niveau.

In de verklarende woordenlijst achterin vind je uitleg over grammaticale termen, met de vertaling in de vreemde taal.

De auteur

Richtlijnen van het Europees Referentiekader

Deze Van Dale Grammatica Spaans is gebaseerd op de richtlijnen van het Common European Framework of Reference (in de Nederlandse vertaling het 'Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen', Nederlandse Taalunie, 2008), kortweg ERK genoemd.

Het Europees Referentiekader (ERK) definieert taalvaardigheid aan de hand van een indeling in niveaus. Het is ontwikkeld door de Raad van Europa en is door de EU geaccepteerd als instrument voor het beschrijven én meten van taalvaardigheid voor de moderne Europese talen.

ERK is een transparant en functioneel systeem, dat steeds meer gebruikt wordt in het onderwijs. De beschrijvingen van de taalniveaus zijn te vinden in de tabel op de volgende bladzijde. Ze geven voor elk niveau aan in welk soort situaties je je kunt redden, en aan welke eisen je moet voldoen op het vlak van taalbeheersing. De taalvaardigheden zijn uitgesplitst in: spreken en gesprekken voeren, lees-, schrijf- en luistervaardigheid. Binnen elke vaardigheid kent het ERK zes niveaus: A1, A2, B1, B2, C1 en C2, waarbij A staat voor basisgebruiker, B voor onafhankelijke gebruiker en C voor vaardige gebruiker.

Beschrijving van de taalniveaus van A1 tot C1

Begrijpen		Spreeken		Schrijven	
Luisteren	Lezen	Productie	Interactie		
Ik kan vertrouwde woorden en basiszinnen begrijpen die mezelf, mijn familie en directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken.	Ik kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.	Ik kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om mijn woonomgeving en de mensen die ik ken, te beschrijven.	Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreekt tempo te herhalen of opnieuw te formuleren en mij helpt bij het formuleren van wat ik probeer te zeggen. Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.	Ik kan een korte, eenvoudige ansichtkaart schrijven, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Ik kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld mijn naam, nationaliteit en adres noteren op een hotelinschrijvingsformulier.	A1
Ik kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over mezelf en mijn familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Ik kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.	Ik kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Ik kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen en ik kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen mijn familie en andere mensen, leefomstandigheden, mijn opleiding en mijn huidige of meest recente baan te beschrijven.	Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrip om het gesprek zelfstandig gaande te houden.	Ik kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Ik kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.	A2
Ik kan de hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaarddialect wordt gesproken over vertrouwde zaken die ik regelmatig tegenkom op mijn werk, school, vrije tijd enz. Ik kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk gesproken wordt.	Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoogfrequente, alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal. Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan uitingen op een simpele manier aan elkaar verbinden, zodat ik ervaringen en gebeurtenissen, mijn dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Ik kan in het kort redenen en verklaringen geven voor mijn meningen en plannen. Ik kan een verhaal vertellen, of de plot van een boek of film weergeven en mijn reacties beschrijven.	Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken. Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).	Ik kan eenvoudige samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Ik kan persoonlijke brieven schrijven waarin ik mijn ervaringen en indrukken beschrijf.	B1
Ik kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Ik kan de meeste nieuws- en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Ik kan het grootste deel van films in standaarddialect begrijpen.	Ik kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bepaalde houding of standpunt innemen. Ik kan eigentijds literair proza begrijpen.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interessegebied. Ik kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.	Ik kan zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.	Ik kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tégen een specifiek standpunt. Ik kan brieven schrijven waarin ik het persoonlijk belang van gebeurtenissen en ervaringen aangeef.	B2
Ik kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Ik kan zonder al te veel inspanning tv-programma's en films begrijpen.	Ik kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen waarden. Ik kan gespecialiseerde artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op mijn terrein.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij sub-thema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.	Ik kan mezelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Ik kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden. Ik kan ideeën en meningen met precisie formuleren en mijn bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.	Ik kan me in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en daarbij redelijk uitgebreid standpunten uiteenzetten. Ik kan in een brief, een opstel of een verslag schrijven over complexe onderwerpen en daarbij de voor mij belangrijke punten benadrukken. Ik kan schrijven in een stijl die is aangepast aan de lezer die ik in gedachten heb.	C1

Inhoud

Voorwoord		5
Richtlijnen van het Europees Referentiekader		6
Beschrijving van de taalniveaus van A1 tot C1		7
Woordvolgorde enkelvoudige zin		13
Lidwoord		14
Bepaald lidwoord	A1.1	15
Bepaald lidwoord	A1.2	16
Bepaald lidwoord	A2.2	18
Bepaald lidwoord	B1.1	21
Bepaald lidwoord	B2.1	24
Onbepaald lidwoord	A1.1	27
Onbepaald lidwoord	A1.2	28
Onbepaald lidwoord	A2.1	29
Onbepaald lidwoord	B1.1	30
Zelfstandig naamwoord		32
Zelfstandig naamwoord: geslacht	A1.1	33
Zelfstandig naamwoord: personen en dieren	A1.1	34
Zelfstandig naamwoord: getal	A1.1	35
Zelfstandig naamwoord: geslacht	A1.2	36
Zelfstandig naamwoord: geslacht	A2.2	37
Zelfstandig naamwoord: geslacht	B1.2	39
Zelfstandig naamwoord: personen en dieren	A1.2	42
Zelfstandig naamwoord: personen en dieren	A2.1	43
Zelfstandig naamwoord: personen en dieren	B1.2	44
Zelfstandig naamwoord: getal	A1.2	46
Zelfstandig naamwoord: getal	A2.2	47
Zelfstandig naamwoord: getal	B1.2	48
Zelfstandig naamwoord: getal	B2.1	50
Zelfstandig naamwoord: achtervoegsels	B1.2	52
Samengesteld zelfstandig naamwoord	B2.1	54
Bijvoeglijk naamwoord		55
Bijvoeglijk naamwoord	A1.1	56
Bijvoeglijk naamwoord	A1.2	57
Bijvoeglijk naamwoord	A2.2	59
Bijvoeglijk naamwoord	B1.2	61
Trappen van vergelijking: comparativos	A2.1	64
Trappen van vergelijking: comparativos	A2.2	65
Trappen van vergelijking: superlativo	A2.2	67
Trappen van vergelijking: onregelmatige vormen	B1.1	68
Bijvoeglijk bezittelijk voornaamwoord	A1.2	69
Bijvoeglijk bezittelijk voornaamwoord	A2.1	70
Bijvoeglijk bezittelijk voornaamwoord	A2.2	71
Bijvoeglijk aanwijzend voornaamwoord	A1.1	72
Bijvoeglijk aanwijzend voornaamwoord	A2.1	73
Bijvoeglijk onbepaald voornaamwoord	A2.1	74
Bijvoeglijk onbepaald voornaamwoord	A2.2	75
Bijvoeglijk onbepaald voornaamwoord	B1.1	76
Bijvoeglijk vragend en uitroepend voornaamwoord	A1.2	78

Telwoord

Hoofdtelwoord	A1.2	79
Hoofdtelwoord	A2.1	80
Rangtelwoord	A2.1	82

Voornaamwoord

Persoonlijk voornaamwoord: onderwerp	A1.1	84
Persoonlijk voornaamwoord: onderwerp	A2.2	85
Persoonlijk voornaamwoord: lijdend voorwerp	A2.1	86
Persoonlijk voornaamwoord: meewerkend voorwerp	A2.1	87
Persoonlijk voornaamwoord: na een voorzetsel	A2.1	88
Persoonlijk voornaamwoord: als voorwerp en na een voorzetsel	B1.2	89
Wederkerend voornaamwoord	A2.1	91
Voornaamwoord: se	B1.1	93
Aanwijzend voornaamwoord	A2.1	94
Onbepaald voornaamwoord	A2.2	95
Vragend en uitroepend voornaamwoord	A2.2	97
Betrekkelijk voornaamwoord	B1.2	98

Voorzetsel

Voorzetsel		100
Voorzetsel	A1.2	101
Voorzetsel	A2.1	102
Voorzetsel	B1.1	104
Voorzetselgroep	B2.1	108

Voegwoord

Voegwoord		109
Voegwoord: nevenschikkend	A1.2	110
Voegwoord: nevenschikkend en onderschikkend	A2.1	111
Voegwoord	B2.1	112
Voegwoord	B2.2	113

Bijwoord

Bijwoord		114
Bijwoord	A2.2	115
Trappen van vergelijking bijwoord: regelmatige vormen	A2.2	116
Trappen van vergelijking bijwoord: onregelmatige vormen	A2.2	117
Ontkenning	A2.1	118

Werkwoord

		119
--	--	-----

Werkwoorden: ser, estar en hay

Werkwoorden ser en estar: vervoeging		122
Werkwoorden: ser, estar en hay		123
Werkwoorden: ser, estar en hay	A1.1	125
Werkwoorden: ser, estar en hay	A1.2	126
Werkwoorden: ser, estar en hay	A2.2	128
Werkwoorden: ser, estar en hay	B1.2	130

Bedrijvende vorm

Regelmatige werkwoorden: vervoeging		133
		135

Aantonende wijs

Presente: regelmatige werkwoorden op -ar		137
Presente: regelmatige werkwoorden op -ar	A1.1	139
Presente: regelmatige werkwoorden op -er	A1.1	140
Presente: regelmatige werkwoorden op -ir	A1.1	141
Presente: regelmatige werkwoorden	A1.2	142
Presente: regelmatige werkwoorden	A2.1	143
Presente: werkwoorden met diftongering of klinkerwisseling	A2.1	144
Presente: werkwoorden met onregelmatigheden	A2.2	146
Presente: onregelmatige werkwoorden	A2.2	147

Presente: gebruik van enkele werkwoorden	A2.2	148
Preterito perfecto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	A2.1	149
Preterito perfecto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	A2.2	150
Preterito imperfecto: regelmatige werkwoorden	A2.2	152
Preterito imperfecto: regelmatige werkwoorden	B1.1	153
Preterito imperfecto: onregelmatige werkwoorden	B1.1	154
Preterito pluscuamperfecto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.1	155
Preterito pluscuamperfecto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.2	156
Preterito indefinido: regelmatige werkwoorden	A2.2	157
Preterito indefinido: regelmatige werkwoorden	B1.1	158
Preterito indefinido: werkwoorden met klinkerwisseling	B1.1	160
Preterito indefinido: werkwoorden met spellingsverandering	B1.2	161
Preterito indefinido: onregelmatige werkwoorden	B1.2	162
Preterito anterior: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.2	163
Futuro simple: regelmatige werkwoorden	B1.1	164
Futuro simple: regelmatige werkwoorden	B1.2	165
Futuro simple: onregelmatige werkwoorden	B1.2	166
Futuro compuesto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.2	167
Condicional simple: regelmatige werkwoorden	B1.1	168
Condicional simple: regelmatige werkwoorden	B1.2	169
Condicional simple: onregelmatige werkwoorden	B1.2	170
Condicional compuesto: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.2	171
Onpersoonlijke werkwoorden	B1.1	172
Gebiedende wijs		173
Imperativo: regelmatige werkwoorden	A2.1	174
Imperativo: regelmatige werkwoorden	A2.2	175
Imperativo: werkwoorden met diftongering of klinkerwisseling	A2.2	176
Imperativo: werkwoorden met spellingsverandering en andere onregelmatigheden	A2.2	177
Imperativo: onregelmatige werkwoorden	B1.1	178
Imperativo: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B1.1	179
Aanvoegende wijs		180
Presente de subjuntivo: vervoeging van haber, ser en estar	B1.2	181
Presente de subjuntivo: regelmatige werkwoorden	B1.2	182
Presente de subjuntivo: werkwoorden met diftongering en klinkerwisseling	B1.2	183
Presente de subjuntivo: spellingsverandering	B1.2	184
Presente de subjuntivo: onregelmatige werkwoorden	B1.2	185
Subjuntivo: regelmatige werkwoorden	B2.1	186
Imperfecto de subjuntivo: regelmatige en onregelmatige werkwoorden	B2.1	190
Voorwaardelijke zinnen: frases condicionales	B2.1	192
Onbepaalde wijs, voltooid deelwoord, gerundium		193
Infinitivo	B2.1	194
Participio pasado	B2.1	196
Gerundio	B2.2	198
Wederkerende vorm		200
Wederkerende werkwoorden		201
Wederkerende werkwoorden	A2.1	203
Wederkerende werkwoorden: imperativo	B1.1	205
Lijdende vorm		206
Terminologie		207

Woordvolgorde enkelvoudige zin

1.

onderwerp	werkwoord	naamwoordelijk deel
La vecina	es	secretaria.
El piso	está	limpio.

2.

onderwerp	werkwoord	lijdend voorwerp	meewerkend voorwerp
El director	tiene	un ordenador.	
María	compra	un libro	para Ramón.

3.

	tijd/plaats	onderwerp	werkwoord	voorwerp	tijd/plaats
<i>o.t.t.</i>	Cada semana	Pablo	hace	la compra	en el centro.
		Pablo	hace	la compra	cada semana en el centro.
	En el centro	Pablo	hace	la compra	cada semana.
		Pablo	hace	la compra	en el centro cada semana.

4.

	tijd/plaats	onderwerp	werkwoord	voorwerp	tijd/plaats
<i>v.t.t.</i>	Ayer	Pablo	hizo	la compra	en el centro.
		Pablo	hizo	la compra	ayer en el centro.
	Ayer en el centro	Pablo	hizo	la compra.	
		Pablo	hizo	la compra	en el centro ayer.

Zelfstandig naamwoord: geslacht

mannelijk

-o
-or
-aje

vrouwelijk

-a
-ción, -sión
-dad, -tad
-ez

mannelijk/vrouwelijk

-e
medeklinker

mannelijk

1. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-o** zijn over het algemeen mannelijk.
  - > El domingo no hay clase.
  - > El horario es muy flexible.
  - > El lomo va con patatas fritas.
2. Zelfstandige naamwoorden die personen of dieren van het mannelijk geslacht aanduiden, zijn mannelijk.
  - > **El policía** nos pide el pasaporte.
  - > **El ratón** se comió el queso.
  - > **El vecino** está pintando las puertas.
3. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-or** of op **-aje** zijn over het algemeen mannelijk.
  - > Hacía **muchísimo calor**.
  - > **El terror** se veía en sus ojos.
  - > Me sorprendió **aquel paisaje** tan desolado.
  - > Pedro tuvo **mucho coraje**.
4. Sommige woorden op **-a** zijn mannelijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor de meeste zelfstandige naamwoorden die op **-ema** eindigen.
  - > el problema, el idioma, el mapa, el día, el clima, el programa, el sofá, el esquema, el poema, el tranvía, el planeta
  - > Yo siempre hago **unos esquemas** para poder estudiar mejor.

mannelijke woorden

5. namen van bergen
  - > el Cotopaxi, el Aconcagua, el Aneto
6. namen van rivieren
  - > el Amazonas, el Ebro, el Tajo, el Danubio
7. namen van zeëen
  - > el Mediterráneo, el Caribe, el Cantábrico
8. windstreken
  - > el este, el oeste, el norte, el sur
9. namen van bioscopen
  - > el Lido, el Central
10. namen van hotels
  - > el Ritz, el Hilton, el Condal, el Ibis
11. namen van theaters
  - > el Nacional, el Principal, el Nobel
12. automerken
  - > el Ford, el Seat, el Audi, el Mercedes
13. dagen van de week
  - > el martes, el jueves, el sábado, el lunes
14. getallen
  - > el once, el ocho, el noventa, el doscientos
15. kleuren
  - > el blanco, el azul, el verde, el rosa
16. Samengestelde zelfstandige naamwoorden waarvan het linkerdeel een werkwoordsvorm is, zijn mannelijk.
  - > el sacacorchos, el cumpleaños, el abrelatas, el pintaúñas, el posavasos, el portaequipajes

17. Substantivering van andere woordsoorten zijn meestal mannelijk.

- > **el porqué** > Nunca me explicó **el porqué**.
- > **el no** > **Un no** sonó por detrás.
- > **el nunca** > **El nunca** que me dijo no lo he olvidado.

vrouwelijk

18. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-a** zijn over het algemeen vrouwelijk.

- > La noticia fue muy discutida.
- > La semana pasada fui a Bilbao.
- > La sábana está limpia.

19. Zelfstandige naamwoorden die personen of dieren van het vrouwelijk geslacht aanduiden, zijn vrouwelijk.

- > **La juez** condenó al ladrón a un año de cárcel.
- > **La osa** da de comer a los oseznos.
- > **La princesa** llevaba un vestido de raso.

20. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-ción, -sión, -ez, -dad** en **-tad** zijn over het algemeen vrouwelijk.

- > Recibió **una** buena **sanción** por haber robado los exámenes.
- > Tiene siempre **la tensión** muy alta.
- > **La honradez** es necesaria para este trabajo.
- > **La soledad** no siempre es agradable.
- > Para mí **la amistad** es muy importante.

21. Enkele woorden op **-o** zijn vrouwelijk.

- > Se fue con **la moto** de su hermano.
- > Me dio **la mano** y se fue.

vrouwelijke woorden

22. namen van eilanden

- > las Canarias, las Azores, las Malvinas, las Galápagos, las Filipinas

23. wetenschappen en disciplines

- > la Filosofía, la Geografía, la Historia, las Matemáticas, la Psicología

vrouwelijk of mannelijk

24. Voor zelfstandige naamwoorden die eindigen op een medeklinker of op **-e** (en die geen persoon aanduiden) bestaat geen algemene regel. Sommige woorden zijn mannelijk, andere vrouwelijk.

- > **El pendiente** era de oro.
- > **El jabón** se ha terminado.
- > **La fiebre** era muy alta.
- > Ha tenido **mucha suerte** en la vida.

25. Steden en landen zijn meestal vrouwelijk als ze op een **-a** eindigen en mannelijk in alle andere gevallen.

- > En esta excursión pudimos ver **la Barcelona modernista**.
- > Ha hecho un estudio excelente **del Chile moderno**.

26. Zelfstandige naamwoorden die zijn samengesteld uit twee los van elkaar geschreven zelfstandige naamwoorden, hebben het geslacht van het eerstgenoemde zelfstandig naamwoord.

- > **el coche** patrulla, **el hombre** rana, **la mujer** araña

27. Enkele zelfstandige naamwoorden zijn zowel mannelijk als vrouwelijk. Meestal zijn ze mannelijk, maar in bepaalde regio's en in gedichten zijn ze vrouwelijk.

- > Los apartamentos estaban cerca **del mar**.
- > **La mar** se abría por entre las rocas.
- > el color > la color
- > el maratón > la maratón

Bijvoeglijk naamwoord

enkelvoud

mannelijk

-o

-e

medeklinker

vrouwelijk

-a

-e

medeklinker

vorm

1.	De mannelijke vorm van bijvoeglijke naamwoorden eindigt in het enkelvoud op -o , op -e of op een medeklinker.	> bonito > barato	> flexible > interesante	> difícil > puntual
2.	De bijvoeglijke naamwoorden op -o hebben een aparte vrouwelijke vorm op -a .	> tranquilo > bueno > malo > sano	> tranquila > buena > mala > sana	
3.	De bijvoeglijke naamwoorden op -e of op een medeklinker hebben geen aparte vrouwelijke vorm.	> un chico inteligente > un hombre pedante > un ejercicio fácil > un libro útil	> una chica inteligente > una mujer pedante > una actividad fácil > una receta útil	
4.	Het meervoud van bijvoeglijke naamwoorden wordt gevormd door, afhankelijk van de eindletter, -s of -es achter de enkelvoudsvorm te zetten.	> tranquila > bueno > flexible > fácil	> tranquilas > buenos > flexibles > fáciles	

getal en geslacht

5.	Bijvoeglijke naamwoorden komen in geslacht en getal overeen met het zelfstandig naamwoord waar ze naar verwijzen.	> El libro es caro . > Los libros son caros .

plaats

6.	Bijvoeglijke naamwoorden staan over het algemeen achter het zelfstandig naamwoord.	> un hotel internacional > una cena lujosa

Rangtelwoord

1e	primero	13e	décimo tercero
2e	segundo	14e	décimo cuarto
3e	tercero	15e	décimo quinto
4e	cuarto	16e	décimo sexto
5e	quinto	17e	décimo séptimo
6e	sexto	18e	décimo octavo
7e	séptimo	19e	décimo noveno
8e	octavo	20e	vigésimo
9e	noveno	30e	trigésimo
10e	décimo	40e	cuadragésimo
11e	undécimo	100e	centésimo
12e	duodécimo	1000e	milésimo
	décimo primero		
	décimo segundo		

vorm, getal en geslacht

- Rangtelwoorden (**numerales ordinales**) hebben een mannelijke en een vrouwelijke vorm.
  - > La **primera** medalla de oro ha sido para Cuba.
  - > Carla ha conseguido el **segundo** premio.
- Primero** en **tercero** verliezen de **-o** vóór een mannelijk zelfstandig naamwoord in het enkelvoud.
  - > Julián vive en el **primer** piso.
  - > Tenemos que estudiar el **tercer** tema.
- In plaats van **undécimo** en **duodécimo** worden ook **décimo primero** en **décimo segundo** gebruikt.
  - > En la planta **duodécima** está la sauna del hotel.
  - > En la planta **décimo segunda** está la sauna del hotel.

gebruik

- Rangtelwoorden geven de plaats of positie aan die een persoon, dier of zaak inneemt in een groep.
  - > Ha nacido su **segundo** hijo varón.
  - > Vivo en el **sexto** piso.
- In het Spaans worden de rangtelwoorden na **décimo** nauwelijks gebruikt. In plaats daarvan worden de hoofdtelwoorden gebruikt, die in dat geval *achter* het zelfstandig naamwoord staan.
  - > Esta es la diapositiva **diecisiete**.
- Met woorden als **capítulo**, **piso**, **página**, **unidad**, **siglo**, **lección** kunnen tot en met tien zowel rangtelwoorden als hoofdtelwoorden worden gebruikt. De rangtelwoorden staan vóór het zelfstandig naamwoord, de hoofdtelwoorden staan erachter. Vanaf tien worden alleen de hoofdtelwoorden gebruikt.
  - > Estamos en el **cuarto** piso.
  - > Hoy vamos a estudiar la **lección tres**.
  - > En el **capítulo trece** aparece el protagonista.
- Namen van koningen en pausen worden tot en met **X** met het rangtelwoord aangeduid. Vanaf **XI** worden ze vaker met het hoofdtelwoord aangeduid.
  - > Isabel II (**segunda**) residió en este palacio gran parte de su vida.
  - > Alfonso X (**décimo**) vivió en este palacio.
  - > Luis XIV (**catorce**) fue llamado el Rey Sol.
  - > Pío XII (**doce**) nació en Roma.

Voornaamwoord

voornaamwoord *pronombre*

Voornaamwoorden verwijzen naar personen, dieren of zaken en staan op de plaats van een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord.

> me, te, se, el mío, ese, alguien, cuál
me, je, zich, de mijne, dat, iemand, welk

De vorm van het voornaamwoord is afhankelijk van het geslacht, het getal en de persoon van het zelfstandig naamwoord waar het naar verwijst.

> libro
> casa
> Ana
> Luis
> **este**
> **aquella**
> **la llamo**
> **le doy**

soorten voornaamwoorden

persoonlijk	> onderwerp	sujeto	> yo, tú, él, ella, usted, nosotros, nosotras, vosotros, vosotras, ellos, ellas, ustedes
	> lijdend of meewerkend voorwerp	objeto directo o indirecto	> me, te, le, la, lo, nos, os, les, los, las
	> na een voorzetsel	detrás de preposiciones	> mí, ti, él, ella, usted, nosotros, nosotras, vosotros, vosotras, ellos, ellas, ustedes, conmigo, contigo
wederkerend		reflexivo	> me, te, se, nos, os, se
	> na een voorzetsel	detrás de preposiciones	> mí, ti, sí, nosotros, nosotras, vosotros, vosotras, sí, conmigo, contigo, consigo
bezittelijk		posesivo	> el mío, el tuyo, el suyo, el nuestro, el vuestro, el suyo
aanwijzend		demonstrativo	> este, ese, aquel
onbepaald		indefinido	> alguno, otro, alguien, nadie, nada, todo, mucho
betrekkelijk		relativo	> que, quien, el que, el cual
vragend		interrogativo	> ¿quién? ¿qué? ¿cuál? ¿cuánto?
uitroepend		exclamativo	> ¡qué! ¡cuánto! ¡quién!

bijvoeglijk gebruik

De bezittelijke, aanwijzende, onbepaalde, vragende en uitroepende voornaamwoorden kunnen zowel zelfstandig als bijvoeglijk worden gebruikt.

Persoonlijk voornaamwoord: onderwerp

ik	yo
jij	tú
hij	él
zij	ella
u (enkelvoud)	usted
wij	nosotros, nosotras
jullie	vosotros, vosotras
zij	ellos, ellas
u (meervoud)	ustedes

vorm

- De enkelvoudsvormen van het persoonlijk voornaamwoord (**pronombre personal**) als onderwerp zijn **yo, tú, él, ella** en **usted**.
  - > **Yo** estoy aquí.
  - > **Tú** estás en casa.
  - > **Él** es alemán.
  - > **Ella** habla francés.
  - > **Usted** no es de aquí.
- De meervoudsvormen van het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp zijn **nosotros, nosotras, vosotros, vosotras, ellos, ellas** en **ustedes**.
  - > **Nosotros** vivimos en el centro.
  - > **Vosotros** sois estudiantes.
  - > **Ellos** trabajan en un hospital.
  - > **Ustedes** son los padres de Ana.

plaats

- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp staat meestal vóór het werkwoord.
  - > **Yo** soy Laia Llobera.
  - > **Tú** tienes un coche muy grande.
  - > **Él** vive en el centro de Zaidín.
  - > **Ella** trabaja en un hospital.
  - > **Nosotros** estudiamos alemán.
  - > **Ustedes** son mexicanos ¿verdad?

gebruik

- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp wordt in het Spaans meestal weggelaten omdat de uitgang van het werkwoord aangeeft om welke persoon het gaat.
  - > Soy profesora de español.
  - > Eres Córdoba.
  - > ¿Habláis francés?
- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp wordt gebruikt om een persoon te benadrukken of om een tegenstelling aan te geven.
  - > **Yo** trabajo en Cambrils y **ella**, en Tarragona.
  - > ¿Y **tú**? ¿Dónde vives **tú**?
- Usted** en **ustedes** worden gebruikt tegenover onbekenden en tegenover bekenden die ouder zijn of een hogere functie bekleden.
  - > Perdome, ¿**usted** es el director?
  - > Me parece que **ustedes** son buenos padres.

Persoonlijk voornaamwoord: onderwerp

ik	yo
jij	tú
hij	él
zij	ella
u (enkelvoud)	usted
wij	nosotros, nosotras
jullie	vosotros, vosotras
zij	ellos, ellas
u (meervoud)	ustedes

vorm en plaats

- De enkelvoudsvormen van het persoonlijk voornaamwoord (**pronombre personal**) als onderwerp zijn **yo, tú, él, ella** en **usted**. De meervoudsvormen zijn **nosotros, nosotras, vosotros, vosotras, ellos, ellas** en **ustedes**.
  - > **Tú** has estado en Lisboa.
  - > **Nosotros** estamos viendo un video.
  - > **Ellos** trabajan lejos de casa.
- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp staat meestal vóór het werkwoord.
  - > **Ella** trabaja en casa.
  - > **Ustedes** no son de aquí ¿verdad?

gebruik en plaats

- In de meeste gevallen wordt het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp in het Spaans weggelaten omdat de uitgangen van het werkwoord al aangeven om welke persoon het gaat.
  - > Han vivido en muchos países.
  - > Estuve en su casa ayer.
  - > Ceno siempre en casa.
- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp wordt gebruikt om een persoon te benadrukken of om een tegenstelling aan te geven.
  - > **Yo** fui en autobús y **ella**, en tren.
  - > **Tú** lo dijiste ayer.
  - > Incluso **ella** vino a la fiesta de blanco.
- Uit beleefdheid worden **usted** en **ustedes** in vragen meestal wel gebruikt. In dat geval staan ze achter de werkwoordsvorm.
  - > ¿Qué va a hacer **usted** con los resultados?
- Het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp wordt gebruikt om onduidelijkheid te voorkomen.
  - > Irene y Santiago son estudiantes. **Ella** está ahora en el segundo año.
- Als er een ander zinsdeel vóór de persoonsvorm staat, komt het persoonlijk voornaamwoord als onderwerp achter de werkwoordsvorm.
  - > La cena la hice **yo**.
  - > ¿Jaime Peñafiel? Sí, soy **yo**.
- In de Spaanstalige landen in Latijns-Amerika wordt in plaats van **vosotros** de vorm **ustedes** gebruikt.
  - > Podéis pasar por nuestra casa, si queréis.
  - > Pueden pasar por nuestra casa, si quieren.

Persoonlijk voornaamwoord: lijdend voorwerp

me	me
je	te
hem, het, u	lo
haar, het, u	la
ons	nos
jullie	os
hen, ze, u	los
hen, ze, u	las

vorm

- De vormen van het persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp (**pronombre personal de objeto directo**) in het enkelvoud zijn **me, te, lo, la**.
  - > **Me** ha visto en la calle.
  - > **Lo** he comprado en el Corte Inglés.
  - > **La** he visto esta mañana.
- De vormen van het persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp in het meervoud zijn **nos, os, los, las**.
  - > **Os** veo todos los días.
  - > **Las** he comprado para ti.
  - > **Los** tengo en casa.
- Het persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp heeft hetzelfde getal en geslacht als het woord waarvoor het in de plaats staat.
  - > ¿Has hecho los deberes? > Sí, ya **los** he hecho.
  - > ¿Has comprado la leche? > No, todavía no **la** he comprado.

plaats

- Persoonlijke voornaamwoorden als lijdend voorwerp staan meestal vóór de persoonsvorm.
  - > **Lo** como en el restaurante.
  - > **La** he comprado en el mercado.
- Als in de zin een onbepaalde wijs of een gerundium staat, kan het persoonlijk voornaamwoord ook achter de **infinitivo** of de **gerundio** staan, waarmee het dan één woord vormt.
  - > **infinitivo** > **Lo** tengo que comprar hoy.
  - > **gerundio** > Tengo que comprar**lo** hoy.
  - > Las estoy escribiendo aquí.
  - > Estoy escribiéndo**las** aquí.